

SAMEN WERKEN AAN EEN STERK OPENBAAR BESTUUR

Informatie voor gemeenteraadsleden over interbestuurlijk toezicht, maart 2018

Provincie Noord-Brabant

Het doel van dit informatieblad is gemeenteraadsleden te informeren over de rol van het interbestuurlijk toezicht. Daarnaast willen wij u informeren over de controlerende rol die u als gemeenteraad heeft op het college van burgemeester en wethouders.

Rol provincie

De provincie houdt interbestuurlijk toezicht op de taakuitvoering door gemeenten. Dit toezicht wordt in beginsel gelegd bij de bestuurslaag die één niveau hoger ligt. Het interbestuurlijk toezicht houdt in dat wij met specialistische vakkennis beoordelen of gemeenten hun taken uitvoeren volgens de vigerende wet- en regelgeving. Dit toezicht noemen wij het verticaal toezicht en wordt uitgeoefend op de volgende zes gebieden: archief- en informatiebeheer, financieel toezicht, huisvesting vergunninghouders, monumentenzorg, omgevingsrecht en ruimtelijke ordening.

Rol gemeenteraad

Een van de rollen van de gemeenteraad is de controlerende taak op het college van burgemeester en wethouders. De raad controleert immers of het college de taken goed uitoefent. Dit noemen we de horizontale controle. Als raad controleert u primair of het door u uitgezette beleid door het college op de juiste manier wordt uitgevoerd binnen de door u gestelde randvoorwaarden.

Verticaal toezicht en horizontale controle

Er is een belangrijk verschil tussen het verticaal toezicht door de provincie en de horizontale controle door de raad. Waar de provincie slechts naar de wettelijke taakuitvoering door het college kijkt, is de controlerende rol van de raad breder. De raad heeft naast zijn controlerende rol ook een rol als volksvertegenwoordiging waarbij politieke overwegingen een rol spelen. Het interbestuurlijk toezicht daarentegen toetst aan de wetgeving, is specialistisch en is onafhankelijk van politieke overwegingen.

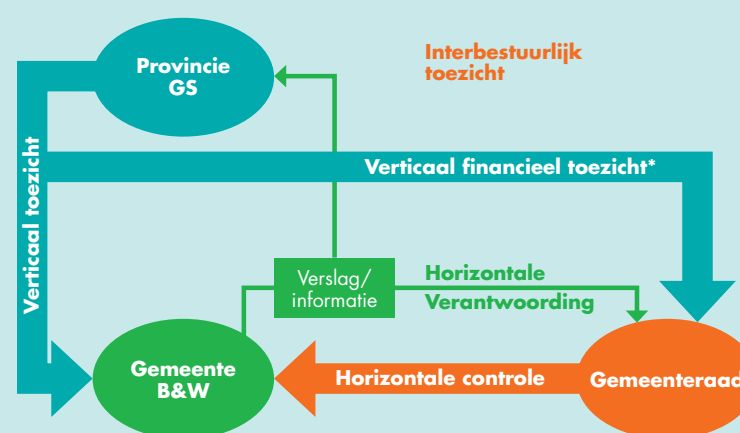
Elkaar versterken

Ondanks het onderscheid tussen de verantwoordelijkheden bestaat er een duidelijke samenhang tussen de controlerol van de raad en de toezichtrol van de provincie.

De bevindingen (en aanbevelingen) voortvloeiend uit ons interbestuurlijk toezicht sturen wij aan het college van burgemeester en wethouders met het verzoek de gemeenteraad in het kader van zijn controlerende rol te informeren. Daarna kunt u als gemeenteraadsleden hierover het gesprek met uw college van burgemeester en wethouders aangaan.

Met onze bevindingen en aanbevelingen willen wij eraan bijdragen dat u op basis van betrouwbare en begrijpelijke informatie weloverwogen uitspraken kunt doen over de taakuitvoering door uw gemeente. De raad kan dus bij de horizontale controle de bevindingen van het verticaal toezicht gebruiken.

Op die manier kunnen we elkaar aanvullen en versterken.

* Bij het financieel toezicht delen wij onze bevindingen rechtstreeks aan de raad mee (met een afschrift aan het college van B&W), omdat de raad het orgaan is dat verantwoordelijk is voor het vaststellen van de gemeentebegroting en jaarrekening.

Controleren en ondersteunen

Wij willen niet alleen controleren en (waar nodig) interveniëren, maar we vinden het ook belangrijk om de gemeenten te ondersteunen bij het naleven van de wet- en regelgeving. Het interbestuurlijk toezicht in Brabant bestaat uit:

Systematisch toezicht

We controleren op de zes genoemde toezichtgebieden of de Brabantse gemeenten aan de wettelijke eisen voldoen. De uitkomsten delen wij met de gemeenten en publiceren wij in dashboards en overzichtskaartjes via brabant.nl/ibt. Zo kunt u als raadslid in één oogopslag zien hoe uw gemeente ervoor staat.

Ter illustratie is onze werkwijze van het systematisch toezicht weergegeven in een factsheet (zie bijlage 1). Een voorbeeld van onze bovengenoemde dashboards vindt u in bijlage 2.

Thema-onderzoeken en 'reality checks'

Met thema-onderzoeken en 'reality checks' stellen wij vast of de informatie die we van een gemeente hebben ontvangen, overeenkomt met de werkelijkheid. De gemeente ontvangt een inspectierapport met eventuele verbeterpunten, dat ook met de gemeente wordt besproken. De onderwerpen van de thema-onderzoeken bepalen we veelal in overleg met vertegenwoordigers van de gemeenten.

Preventie en voorlichting

Met factsheets, handreikingen, voorlichtingsbijeenkomsten en onderzoeksrapporten ondersteunen wij de gemeenten bij de uitvoering van hun taken. Meer informatie vindt u op www.brabant.nl/ibt.

Meer informatie

Ons beleid is vastgelegd in een beleidsplan en in jaarlijkse uitvoeringsprogramma's. Meer informatie over het interbestuurlijk toezicht op de Brabantse wijze vindt u op: www.brabant.nl/ibt

Bijlage 1: Interbestuurlijk toezicht

Samen werken aan een sterk openbaar bestuur

Provincie Noord-Brabant

Samen werken aan een sterk openbaar bestuur

Door toezicht te houden op gemeenten draagt de provincie bij aan een sterk openbaar bestuur en een bestendig en veilig Brabant voor ons allemaal. Interbestuurlijk toezicht is een wettelijke taak. We versterken het functioneren van lokale overheden en controleren of zij hun taken uitvoeren volgens de wet. Respect voor de eigen verantwoordelijkheid van besturen en raden is het uitgangspunt.

Waar houden we toezicht op?

Archief- en informatiebeheer

Toegankelijke en betrouwbare overheidsarchieven zijn essentieel voor goed bestuur. Uiterlijk 15 juli informeert het college van B&W de gemeenteraad met een rapportage over het archief- en informatiebeheer. Uiterlijk 15 oktober informeren wij het college of het verslag voldoet aan de inhoudelijke eisen, gebaseerd op de voorschriften uit de Archiefwet. We toetsen of het college adequate verbeterpunten voorstelt bij door hen zelf geconstateerde tekortkomingen. Wij verzoeken het college de gemeenteraad te informeren.

Omgevingsrecht

Omgevingsrecht richt zich op het bewerkstelligen van een veilige en gezonde leefomgeving. Periodiek stelt het college van B&W een beleidsplan Handhaving vast. Jaarlijks stelt het college vóór 1 februari een Uitvoeringsprogramma handhaving vast en vóór 1 mei een evaluatieverslag. Uiterlijk 1 oktober informeren wij het college of de documenten inhoudelijk aan de eisen uit de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) voldoen. Wij verzoeken het college de gemeenteraad te informeren.

Financieel toezicht

Financieel toezicht helpt bij het bevorderen van een gezonde financiële positie van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. De jaarrekening en de begroting dienen respectievelijk vóór 15 juli en 15 november aan de provincie te worden toegezonden. We beoordelen of de verkregen informatie voldoet aan de wettelijk vastgestelde criteria. Wij sturen vóór 1 januari een brief waarin staat of er sprake is van repressief of preventief toezicht. Als de begroting uitgebreid onderzocht is, ontvangt de gemeente uiterlijk 1 maart een brief met opmerkingen. Wij delen onze bevindingen met de raad (met een afschrift aan het college van B&W), omdat uiteindelijk de raad verantwoordelijk is voor het vaststellen van begroting en jaarrekening.

Huisvesting vergunninghouders

Ieder half jaar stelt de rijksoverheid voor alle gemeenten vast hoeveel vergunninghouders zij moeten huisvesten. Tijdige realisatie is van belang voor het optimaal kunnen blijven benutten van de centrale opvangcentra. De provincie ziet erop toe dat gemeenten hun taakstelling naleven. Uiterlijk 1 maart en 1 augustus informeren wij het college van B&W over onze bevindingen. Wij verzoeken het college de gemeenteraad te informeren.

Ruimtelijke ordening

De overheid stelt plannen op om de ruimte te verdelen en gebieden aan te wijzen voor bepaalde bestemmingen. De Wet ruimtelijke ordening stelt dat gemeenten voor het hele grondgebied structuurvisies en actuele bestemmingsplannen (minder dan 10 jaar oud) moeten hebben vastgesteld. Met een tweejaarlijkse monitor houden wij toezicht op de stand van zaken. Wij informeren het college van B&W over de bevindingen. Wij verzoeken het college de gemeenteraad te informeren.

Monumentenzorg

Het toezicht op de monumentenzorg richt zich op de wijze waarop de gemeenten hun taken op het gebied van het beschermen en onderhouden van archeologie, cultuurhistorie en monumentenzorg uitvoeren. Als deze taken niet goed worden uitgevoerd, is het risico dat onroerend cultureel erfgoed verloren gaat. Een van de wettelijke eisen is dat gemeenten een commissie instellen die adviseert over omgevingsvergunningen. Wij monitoren of gemeenten een dergelijke commissie hebben ingesteld en altijd consulteert. Voor 1 mei vragen wij gemeenten ons te informeren over de stand van zaken. Uiterlijk 1 oktober informeren wij het college van B&W over de bevindingen. Wij verzoeken het college de gemeenteraad te informeren.

Contact

 Meer informatie vindt u op www.brabant.nl/ibt

 Met vragen kunt u terecht bij de afdeling Interbestuurlijk Toezicht via 073-6808201

 of via ibt@brabant.nl

Hoe werken wij?

Toezicht is meer dan alleen sanctionerend optreden en daarom passen we meerdere strategieën toe om naleving van wet- en regelgeving te bewerkstelligen. Dit betekent dat onze nalevingsstrategie een mix is van een preventiestrategie, gericht op spontane naleving van wet- en regelgeving, en een handhavingstrategie, die het traditionele toezicht en het sanctioneren van overtredingen omvat.

Interventieproces interbestuurlijk toezicht

Sanctie

Er zijn verschillende aanleidingen voor het opstarten van een interventieproces. Het kan een gevolg zijn van de resultaten van het systematisch toezicht of een uitgevoerde reality check of thema-onderzoek. Maar ook berichten in de media of meldingen (klachten) van burgers of bedrijven kunnen voor ons een aanleiding zijn om het interventieproces op te starten.

Bijlage 2: Voorbeeld dashboard

Provincie Noord-Brabant

Interbestuurlijk toezicht

Score gemeente X 2018

Provincie Noord-Brabant

De provincie beoordeelt de taakuitvoering door de lokale overheden op een driepuntsschaal: voldoet niet – voldoet gedeeltelijk – voldoet. De boogjes in het overzicht hieronder geven de resultaten weer van gemeente X in 2017 en 2018 op de verschillende provinciale toezichtgebieden. Als de pijl naar het rode deel wijst, dan voldeed de gemeente niet aan de gestelde eisen op dat gebied. Wijst de pijl naar het oranje deel, dan werd er slechts gedeeltelijk voldaan aan de eisen. Als er volledig werd voldaan, dan wijst de pijl naar het groene deel van de boog.

Resultaat per toezichtgebied

